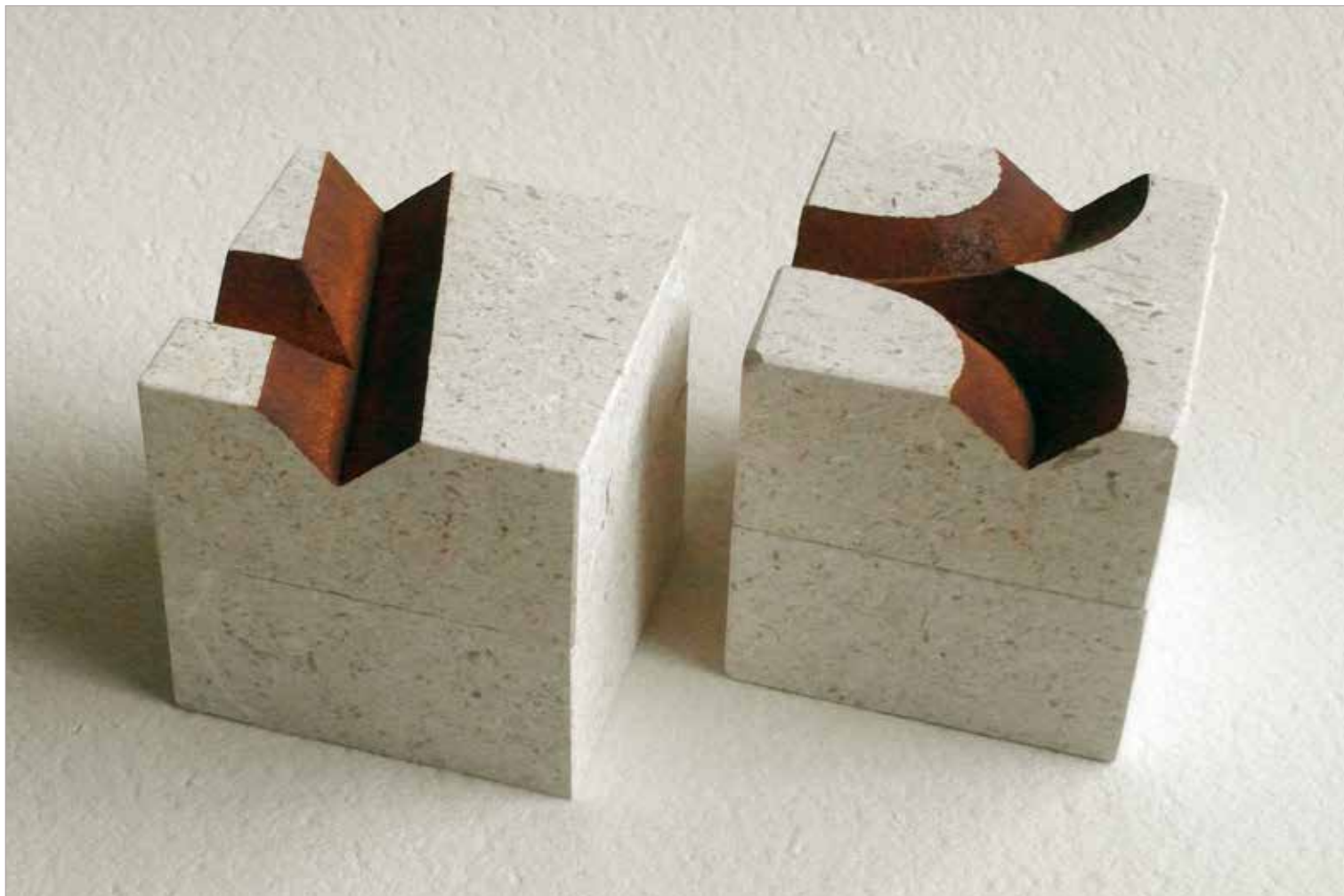

Michiel Deylius grafisch vormgever en gespecialiseerd steenhouwer in een

Ambacht letterhakken hangt aan zijden draad

LIEFDE
OVERWINT
ALLES

Het ambacht van letterhakken wordt de laatste decennia allengs minder beoefend. Moderne en vooral goedkope technieken hebben het grootste deel van het werk overgenomen. Daardoor weten slechts weinig mensen dat anno nu een handjevol letterhakkers nog wel degelijk vakkundig met de hand hakt. Utrechter Michiel Deylius behoort tot de vaderlandse top.

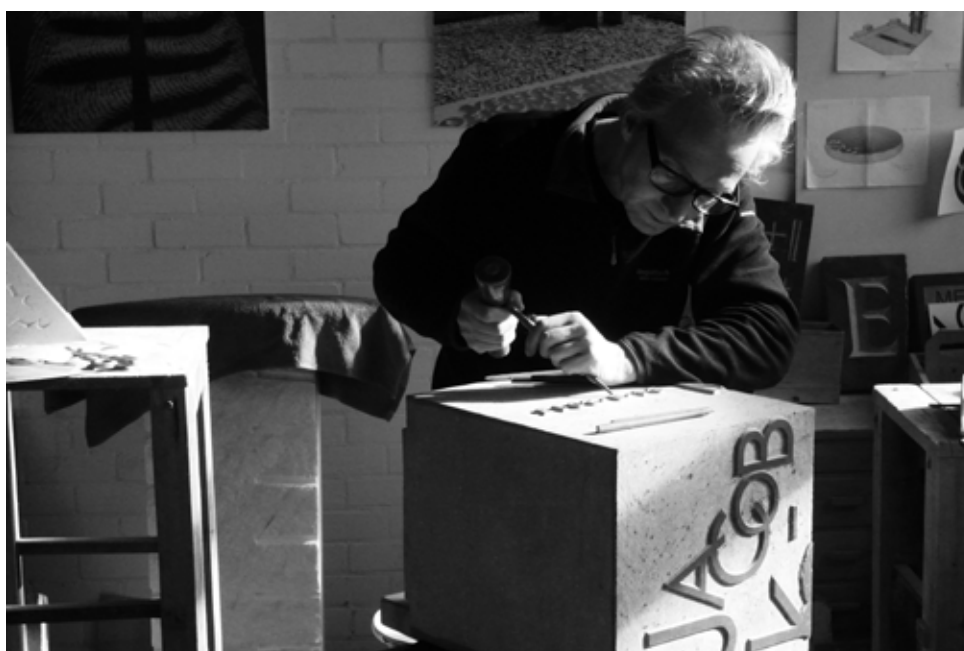

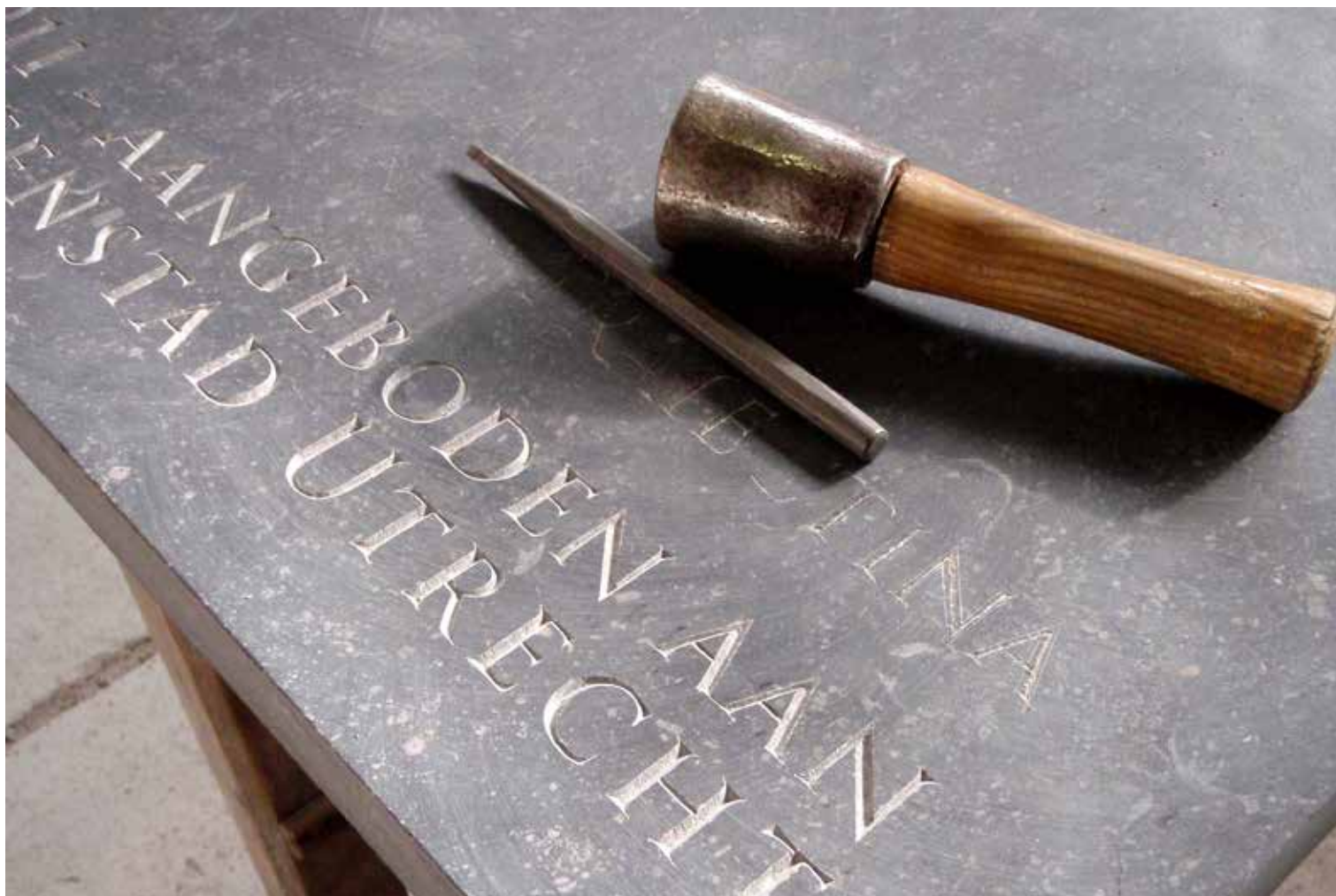
(SIERADEN)DOOSJE FRAGMENTUM.

Michiel Deylius werkt sinds 2002 als zelfstandig beeldhouwer/letterhakker/vormgever in steen. Gaandeweg heeft hij zich gespecialiseerd in het hakken van letters en vooral in het vormgeven van letters en tekst. Zijn werk komt zowel binnenshuis als in tuinen en parken tot zijn recht, maar kan ook onderdeel uitmaken van een grafmonument. Autodidact Deylius (59) zet zich in de dagelijkse beroepspraktijk vooral in voor eigen opdrachtgevers. Zelfontworpen grafmonumenten vormen een belangrijk onderdeel van zijn

ambacht. Ook is hij actief voor natuursteenbedrijven. In de stad Utrecht zijn in de openbare ruimte op diverse plaatsen inscripties van zijn hand te zien: o.a. een herinneringssteen op de Neude voor studentenvereniging Unitas, een plaquette voor oorlogsslachtoffers en een flink aantal stenen in het ruim 800 letters tellende gedicht langs de Oude Gracht, in het kader van het kunstproject De Letters van Utrecht. In 2014 is in het lommerrijke dorp Vreeland aan de Vecht

MICHEL DEYLIUS AAN HET WERK.

een monument van Deylius onthuld ter gelegenheid van het 200-jarig jubileum van het Koninkrijk der Nederlanden: een zuiltje met twee inscripties, voorzien van een zelf vormgegeven schaakspel.

Twee teksten

In het zuiltje staan twee teksten. De ene (1813 – JUBILEUM – 2013) is gericht op het verleden, de andere op de toekomst. Alleszeggende boodschap: LIEFDE OVERWINT ALLES.

De bovenkant van het monument is bewerkt in de vorm van een schaakbord, als metafoor voor de 'strijd' tussen de Hollanders en de Fransen. De witte schaakstukken stellen het Nederlandse leger voor, de zwarte de Fransen. Daarmee krijgt het monument in de Vreelandse gemeenschap ook een sociale functie.

Bedoeling is dat ter plaatse ieder jaar een schaaktoernooi op touw wordt gezet waarvan de finale staande aan dit monument wordt gespeeld met de bijbehorende schaakstukken. Zo staat het minder dan 2.000 zielen tellende dorp in de gemeente Stichtse Vecht letterlijk en figuurlijk stil bij de gebeurtenissen van 1813: een terugkerende hernieuwing van de verbinding met het verleden.

Herinneringsstenen

Enkele jaren geleden heeft Michiel Deylius voor de Oude Begraafplaats in Baarn herinneringsstenen vervaardigd voor gerestaureerde graven waarvan het bovengrondse deel verloren is gegaan.

Voor deze acht – zonder uitzondering plaatselijk bekende

namen - heeft hij in passende sobere vormgeving en in een belettering die aansluit bij de 'gedateerde' uitstraling van de begraafplaats stenen gemaakt, waarmee Baarn het verleden eer aan doet. Naar eigen ontwerp voerde de Utrechtse letterhaker in 2014 verder een groot grafmonument uit, waarin alle facetten van het beeld-/steenhoudersvak naar voren komen: van het kloven van steen en het hakken van fors vormgegeven tekst tot het ontwerpen en uitvoeren van een bronzen ring met belettering.

Zoektocht

In zijn autonome werk experimenteert Deylius veel met de

HET GEREEDSCHAP VAN DE LETTERHAKER.

SCHAAL IN BIANCO DEL MARE - INSCRIPTIE ROMEINS SCHRIFT.

FOTO LINKS: AAN DE SLAG IN DE WERKPLAATS TE WOERDEN.

FOTO RECHTS: ONTHULLING VAN HET MONUMENT DOOR LIESBETH SPIES, TOENMALIG WAARNEMEND BURGEMEESTER VAN STICHTSE VECHT.

combinatie vormgeving en letters. In zijn continue zoektocht naar nieuwe manieren om teksten in steen te verwerken, ontstaan schalen, kubussen en kleine doosjes met daarin letters of fragmenten daarvan.

Voorbeelden zijn enkele schalen in de serie Ode aan het Lettertype, waarin het puur gaat om het benadrukken van de schoonheid van de letter zelf, zonder dat er een leesbare tekst staat. Een van de kubusobjecten betreft een weergave in steen – ‘voor de eeuwigheid’- van het meest vluchtige schrijfsel dat er is: het boodschappenlijstje.

Een deel van het werk van Deylius balanceert op het snijvlak van design en ambacht. Dat is bijvoorbeeld te zien in een recente serie doosjes, waarin nagenoeg onherkenbare fragmenten van letters zijn weergegeven; doosjes die – afhankelijk van de benadering van de bezitter – (sieraden)doosje dan wel mini-urn zijn. Elke tekst, iedere boodschap vraagt om een bepaalde letter en soms ook om een speciale steensoort, waarmee het werk volgens de maker in feite bestaat uit ‘vertalingen in steen’.

Onbekend

De onbekendheid met zijn bijzondere ambacht gaat Deylius naar eigen zeggen aan het hart. Het gebrek aan kennis blijkt vooral als hij ergens zijn werk laat zien of demonstreert. “Geregeld hoor ik reacties als ‘Ik wist niet dat dit nog met de hand gedaan wordt’, ‘Toch wel mooi zo’n gehakte letter’ of ‘Als we dit eerder hadden geweten, hadden we iets anders voor het graf van pa laten maken’.

Reden waarom de Utrechter onophoudelijk aandacht blijft vragen voor zijn mooie handwerk. “Want er gaat niets boven een goed ontworpen en strak uitgevoerde handgehakte tekst, die daarmee goed leesbaar en zeer duurzaam is. Het hakwerk van de Romeinen is er het aansprekende bewijs van. Dat is 2000 jaar na dato nog steeds prima leesbaar”.

Cursisten

Hoewel het ambacht aan een zijden draad hangt, is er met enige regelmaat een groepje cursisten aan wie Deylius de beginselen van het letterhakken bijbrengt.

Daarbij gaat het in eerste instantie om de techniek: hoe ga je te werk om een mooie letter uit te hakken, gebruik makend van hamer en beitel. Maar hoe belangrijk dit technische aspect ook, Deylius benadrukt dat iedereen ‘die niets aan zijn of haar handen mankeert’ een mooie letter kan leren hakken.

Waar het de vakman echter werkelijk om gaat is het maken van een uitgebalanceerd ontwerp. “Uiteindelijk kan je beter een prachtig ontwerp hebben, waar in de uitvoering misschien een scherfje is afgebroken, dan een spatzuiver uitgehakte tekst, die verkeerd gespatieerd is”.

Waarmee Deylius maar wil zeggen dat een goede letterhaker grafisch vormgever en gespecialiseerd steenhouwer ineen is.